

УКРАЇНА
ВИЩА РАДА ПРАВОСУДДЯ
ЧЛЕН ДРУГОЇ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ПАЛАТИ
АРТЕМЕНКО ІГОР АНАТОЛІЙОВИЧ
УХВАЛА

23 жовтня 2019 р.

Київ

6622/18-13

Член Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя Артеменко Ігор Анатолійович, здійснивши попередню перевірку дисциплінарної скарги Самковської Людмили Казимирівни стосовно судді Шевченківського районного суду міста Києва Макаренко Ірини Олександрівни,

встановив:

до Вищої ради правосуддя 29 травня 2018 року за вх. № С-3258/0/7-18 надійшла дисциплінарна скарга Самковської Л.К. від 24 травня 2018 року на дії судді Шевченківського районного суду міста Києва Макаренко І.О. при розгляді справи за позовною заявою

до публічного акціонерного товариства «Надра», Центрагаз Холдинг GMBH (Centragas Holding GmbH), третя особа - Національний банк України про захист прав споживачів, стягнення грошових коштів.

Автор скарги зазначає, що суддя безпідставно залишила без руху її позовну заяву, а у подальшому повернула її, чим допустила відмову у доступі до правосуддя.

Крім того, порушила основні засади цивільного судочинства, зокрема розумність строків розгляду справи.

Вказані обставини, на думку скаржника, є підставою для притягнення судді Шевченківського районного суду міста Києва Макаренко І.О. до дисциплінарної відповідальності.

Відповідно до протоколу автоматизованого розподілу справи між членами Вищої ради правосуддя від 29 травня 2018 року дисциплінарну скаргу Самковської Л.К. передано члену Вищої ради правосуддя Бойку А.М. для здійснення попередньої перевірки.

У зв'язку з припиненням повноважень члена Вищої ради правосуддя Бойка А.М. проведено 5 червня 2019 року повторний автоматизований розподіл визначення члена Вищої ради правосуддя, відповідно до якого вказану скаргу передано мені для проведення перевірки.

Статтею 43 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» визначений порядок попередньої перевірки дисциплінарної скарги та встановлено, що член Дисциплінарної палати, визначений для попередньої перевірки відповідної дисциплінарної скарги (доповідач), зокрема, вивчає дисциплінарну скаргу і перевіряє її відповідність вимогам закону та наявність підстав для залишення без розгляду дисциплінарної скарги чи відмови у відкритті дисциплінарної справи.

За результатами вивчення та перевірки скарги Самковської Л.К. на відповідність вимогам закону та наявність підстав для залишення її без розгляду чи відмови у відкритті дисциплінарної справи встановлено таке.

Ухвалою Шевченківського районного суду міста Києва (суддя Макаренко І.О.) від 3 серпня 2017 року позовну заяву до публічного акціонерного товариства «Надра», Центраз Холдинг GmbH (Centragas Holding GmbH), третя особа - Національний банк України про захист прав споживачів, стягнення грошових коштів залишено без руху, надавши позивачу строк для усунення недоліків терміном 5 днів з дня отримання копії ухвали.

Ухвалою Шевченківського районного суду міста Києва (суддя Макаренко І.О.) від 6 листопада 2017 року позовну заяву повернуто позивачу, оскільки не усунуто недоліки, визначені в ухвалі від 3 серпня року.

Постановою апеляційного суду міста Києва від 11 січня 2018 року скасовано ухвалу Шевченківського районного суду міста Києва від 6 листопада 2017 року, а справу направлено для продовження розгляду до суду першої інстанції.

Ухвалою Шевченківського районного суду міста Києва (суддя Макаренко І.О.) від 29 січня 2018 року позовну заяву повернуто позивачу на підставі частини третьої статті 44 Цивільного процесуального кодексу України, згідно якої якщо подання скарги, заяви, клопотання визнається зловживанням процесуальними правами, суд з урахуванням обставин справи має право залишити без розгляду або повернути скаргу, заяву, клопотання.

Постановою апеляційного суду міста Києва від 10 квітня 2018 року ухвалу Шевченківського районного суду міста Києва від 29 січня 2018 року скасовано, а справу направлено для продовження розгляду до суду першої інстанції.

Ухвалою Шевченківського районного суду міста Києва (суддя Макаренко О.І.) від 30 квітня 2018 року відкрито провадження у справі

подала до суду заяву про відвід головуючому судді.

Ухвалою Шевченківського районного суду міста Києва (суддя Макаренко І.О.) від 25 червня 2018 року заяву про відвід задоволено, а справу передано для повторного автоматизованого розподілу у порядку статті 14 ЦПК України.

Ухвалою судді Шевченківського районного суду міста Києва Кондращенко О.О. від 2 липня 2018 року справу прийнято до провадження.

З відомостей, які містяться на офіційному сайті «Судова влада України», вбачається, що розгляд справи не завершено.

Відповідно до положень частини другої статті 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» дисциплінарна скарга подається у письмовій формі та повинна містити, зокрема, конкретні відомості про наявність у поведінці судді ознак дисциплінарного проступку, який відповідно до частини першої статті 106 цього Закону може бути підставою для дисциплінарної відповідальності судді, а також посилання на фактичні дані (свідчення, докази), що підтверджують зазначені скаржником відомості.

Попередньою перевіркою скарги Самковської Л.К. встановлено, що в ній не наведено конкретних відомостей про наявність у поведінці судді Шевченківського районного суду міста Києва Макаренко І.О. ознак дисциплінарного проступку, який відповідно до частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» може бути підставою для дисциплінарної відповідальності.

Відповідно до частини другої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» скасування або зміна судового рішення не має наслідком дисциплінарну відповідальність судді, який брав участь у його ухваленні, крім випадків, коли скасоване або змінене рішення ухвалено внаслідок умисного порушення норм права чи неналежного ставлення до службових обов'язків.

Не може вважатися умисним порушенням норм права чи неналежним ставленням судді до службових обов'язків тлумачення закону та позиція судді щодо обґрунтування ухваленого ним судового рішення, навіть якщо така позиція визнана судами вищої інстанції помилковою.

У Висновках № 3 (2002) та № 11 (2008) Консультативної ради європейських суддів (далі – КРЕС) до уваги Комітету Міністрів Ради Європи зазначено: є неприйнятною можливість притягнення судді до відповідальності за здійснення своїх обов'язків, крім випадку умисного правопорушення при здійсненні судових функцій. КРЕС вказує, що зміст конкретних судових рішень контролюється головним чином за допомогою процедур апеляції або перегляду рішень у національних судах та за допомогою права на звернення до Європейського суду з прав людини.

Дисциплінарне провадження щодо судді має здійснюватися з урахуванням конституційного принципу незалежності суддівської діяльності, відповідно до якого дисциплінарне провадження не може бути спрямоване на оцінку судових рішень суддів, які можуть піддаватися критиці лише шляхом оскарження відповідно до закону. Той факт, що рішення судді може бути переглянуто, змінено чи відмінено апеляційною інстанцією, не може бути підставою для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності.

У пункті 22 Декларації щодо принципів незалежності судової влади, прийнятої Конференцією голів верховних судів країн Центральної та Східної Європи 14 жовтня 2015 року, вказано, що жоден суддя не повинен притягатися до дисциплінарної відповідальності чи звільнятися за винесені ним судові рішення, окрім як у разі грубої недбалості чи навмисного порушення закону.

Згідно з Бангалорськими принципами поведінки судді, затвердженими резолюцією 2006/23 Економічної та Соціальної Ради ООН від 27 липня 2006

року, суддя повинен виконувати свою професійну функцію незалежно, виходячи з власної оцінки фактів та відповідно до свідомого розуміння закону, незважаючи при цьому на будь-які зовнішні впливи, стимули, тиски, загрози чи втручання, прямі або непрямі, хоч би від кого вони йшли і хоч би якими були їх причини.

У пункті 25 Київських рекомендацій ОБСЄ щодо незалежності судової системи в країнах Східної Європи, Південного Кавказу та Центральної Азії (від 23–25 червня 2010 року) зазначено, що процедура притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності повинна стосуватися підтверджених випадків порушення правил професійної поведінки, які є значними, неприпустимими та, окрім цього, ганьблять репутацію суддівства. Дисциплінарна відповідальність суддів не може бути наслідком змісту їхніх рішень або вироків, включаючи відмінності в юридичному тлумаченні між судами; наслідком прикладів суддівських помилок чи критики суддів.

Як зазначено у пункті 66 Рекомендацій CM/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки (від 17 листопада 2010 року), тлумачення закону, оцінювання фактів та доказів, які здійснюють судді для вирішення справи, не повинні бути приводом для дисциплінарної відповідальності, за винятком випадків злочинного наміру або грубої недбалості.

Таким чином, попередньою перевіркою встановлено, що скарга Самковської Л.К. не містить ознак дисциплінарного проступку судді Шевченківського районного суду міста Києва Макаренко І.О., а тому відсутні підстави для притягнення її до дисциплінарної відповідальності.

Частиною сьомою статті 56 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» визначено, що суддя зобов'язаний, з поміж іншого, своєчасно розглядати і вирішувати судові справи відповідно до закону з дотриманням засад і правил судочинства.

Відповідно до статті 2 ЦПК України завданнями цивільного судочинства є справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення цивільних справ з метою ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави.

Згідно з пунктом 2 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності в порядку дисциплінарного провадження внаслідок безпідставного затягування або невжиття суддею заходів щодо розгляду заяви, скарги чи справи протягом строку, встановленого законом.

Важливим елементом для встановлення відомостей про ознаки дисциплінарного проступку є очевидна безпідставність недотримання строків розгляду справи. Сам лише факт недотримання строку, встановленого законом для розгляду заяви, не може автоматично вказувати на наявність підстави для дисциплінарної відповідальності судді.

Крім того, Європейський суд з прав людини у своїй практиці виходить із того, що розумність тривалості судового провадження необхідно оцінювати у світлі обставин конкретної справи, враховуючи критерії, вироблені судом. Такими критеріями є: 1) складність справи, тобто, обставини і факти, що ґрунтуються на праві (законі) і тягнуть певні юридичні наслідки; 2) поведінка заявника; 3) поведінка державних органів; 4) значущість для заявника питання, яке знаходиться на розгляді суду, або особливе становище сторони у процесі (Рішення «Бараона проти Португалії», 1987 рік, «Хосце проти Нідерландів», 1998 рік; «Бухкольтц проти Німеччини», 1981 рік; «Бочан проти України», 2007 рік).

Таким чином, перевіркою не встановлено обставин, які б свідчили про умисне допущення суддею Макаренко І.О. порушення строків розгляду справи.

Згідно з пунктами 2, 3 частини першої статті 44 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» дисциплінарна скарга залишається без розгляду та повертається скаржнику, якщо вона не містить відомостей про ознаки дисциплінарного проступку судді та посилання на фактичні дані (свідчення, докази) щодо дисциплінарного проступку судді.

З огляду на викладене дисциплінарну скаргу Самковської Л.К. слід залишити без розгляду та повернути скаржнику.

Відповідно до положень пункту 12.5 Регламенту Вищої ради правосуддя з підстав, передбачених пунктами 1-5 частини першої статті 44 Закону України «Про Вищу раду правосуддя», член Дисциплінарної палати – доповідач постановляє ухвалу про залишення скарги без розгляду, копія якої разом із скаргою направляється скаржнику.

Керуючись статтями 43, 44 Закону України «Про Вищу раду правосуддя», пунктом 12.5 Регламенту Вищої ради правосуддя, член Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя,

ухвалив:

дисциплінарну скаргу Самковської Людмили Казимирівни стосовно судді Шевченківського районного суду міста Києва Макаренко Ірини Олександрівни залишити без розгляду та повернути скаржнику.

Ухвала оскарженню не підлягає.

**Член Другої Дисциплінарної
палати Вищої ради правосуддя**

І.А. Артеменко